

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

ЦИВІЛЬНЕ ПРАВО УКРАЇНИ

ПРОГРАМА
нормативної навчальної дисципліни

підготовки	бакалавра (назва освітньо-кваліфікаційного рівня)
спеціальність	081 «Право» (шифр і назва спеціальності)

Івано-Франківськ
2021 рік

РОЗРОБЛЕНО ТА ВНЕСЕНО: Навчально-науковим юридичним інститутом ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ:

доцент, кандидат юридичних наук, завідувач кафедри цивільного права Гейнц Р.М.,
доцент, кандидат юридичних наук, доцент кафедри цивільного права Банасевич І.І.,
професор, доктор юр. наук, професор кафедри цивільного права Коструба А.В.

Обговорено та рекомендовано Вченою радою Навчально-наукового юридичного інституту ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

« 02 » вересня 2021 р., протокол № 1

ВСТУП

Програма вивчення нормативної навчальної дисципліни «Цивільне право України» студентами другого та третього курсів складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки ОС «Бакалавр» спеціальності 081 «Право».

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Цивільне право України» є однойменна галузь права, законодавства та правової науки, а також практика реалізації відповідних норм суб'єктами цивільних правовідносин.

Міждисциплінарні зв'язки:

Перелік дисциплін, на які безпосередньо спирається вивчення даної дисципліни	Перелік дисципліни, вивчення яких безпосередньо спирається на дану дисципліну
Теорія держави і права	Право інтелектуальної власності
Основи римського приватного права	Сімейне право України
Логіка юриста	Спадкове право
	Господарське право України

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

- Змістовий модуль 1. Загальні положення цивільного права.
- Змістовий модуль 2. Цивільні правовідносини. Здійснення та захист цивільних прав.
- Змістовий модуль 3. Суб'єкти та об'єкти цивільних правовідносин.
- Змістовий модуль 4. Правочини та строки в цивільному праві.
- Змістовий модуль 5. Особисті немайнові права.
- Змістовий модуль 6. Речове право.
- Змістовий модуль 7. Право інтелектуальної власності.
- Змістовий модуль 8. Спадкове право.
- Змістовий модуль 9. Загальні положення зобов'язального права.
- Змістовий модуль 10. Загальні положення договірної права.
- Змістовий модуль 11. Зобов'язання, що виникають у зв'язку з передачею майна у власність.
- Змістовий модуль 12. Зобов'язання, що виникають у зв'язку з передачею майна у користування.
- Змістовий модуль 13. Зобов'язання щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності.
- Змістовий модуль 14. Зобов'язання, що виникають у зв'язку з виконанням робіт.
- Змістовий модуль 15. Зобов'язання, що пов'язані з наданням послуг.
- Змістовий модуль 16. Зобов'язання у сфері спільної діяльності.
- Змістовий модуль 17. Недоговірні зобов'язання.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

1.1. Метою навчальної дисципліни «Цивільне право України» є створення підґрунтя для подальшого розширення і поглиблення світогляду студента, формування системи необхідних юридичних знань, професійних навичок та вміння вирішувати практичні питання, які стосуються приватноправового регулювання суспільних відносин.

1.2. Основними завданнями вивчення дисципліни «Цивільне право України» є набуття студентами компетентностей щодо знання та розуміння змісту норм цивільного законодавства України, формування умінь та навичок для самостійного розв'язання практичних проблем, які виникають у процесі реалізації цивільної правосуб'єктності учасників цивільних правовідносин, правильного застосування норм цивільного законодавства.

1.3. Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні набути

Загальні компетентності:

здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу джерел цивільного права, окремих договірних конструкцій та результатів наукових досліджень цивільних правовідносин.

здатність застосовувати знання цивільного законодавства у практичних ситуаціях.

знання та розуміння предметної області цивільного права та розуміння професійної діяльності.

здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово при підготовці проектів договорів.

навички використання інформаційних та комунікаційних технологій для роботи з нормативно-правовими актами, судовою практикою, договорами тощо.

здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями у сфері цивільного права.

здатність реалізувати та захищати суб'єктивні цивільні права і обов'язки, усвідомлювати цінності приватного життя людини, верховенства права, прав і свобод людини в Україні.

Фахові компетентності:

здатність застосовувати знання завдань, принципів, законодавства і доктрини цивільного права, а також окремих цивільно-правових інститутів.

здатність аналізувати правові проблеми, формувати та обґрунтовувати правові позиції.

здатність до критичного та системного аналізу, порівняння і тлумачення положень цивільного законодавства, договірних конструкцій, застосування набутих знань у професійній діяльності.

здатність до консультування з правових питань, зокрема, щодо можливих способів захисту суб'єктивних цивільних прав та охоронюваних законом інтересів, підготовки проектів цивільно-правових договорів, способів забезпечення виконання зобов'язань тощо.

здатність до логічного, критичного і системного аналізу документів, розуміння їх правового характеру і значення, здатність давати юридичну кваліфікацію приватноправовим відносинам.

Програмні результати навчання:

Соціально-гуманітарна ерудованість:

здійснювати аналіз розвитку приватноправових відносин і демонструвати власне бачення шляхів розв'язання виявлених проблем;

проводити збір та інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел цивільного права;

формулювати власні обґрунтовані судження на основі аналізу відомої проблеми приватноправового регулювання відносин.

Дослідницькі навички:

використовувати різноманітні інформаційні джерела цивільного права для повного та всебічного встановлення певних обставин;

самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.

Комунікація:

вільно спілкуватися державною та іноземними мовами як усно, так і письмово, правильно вживаючи термінологію цивільного права;

доносити до респондента матеріал з проблематики цивільного права доступно і зрозуміло;

пояснювати характер підстав виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин з розумінням професійного та суспільного контексту.

Професійна самоорганізація та використання інформаційних технологій:

належно використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для своєї професійної діяльності.

Праворозуміння:

виявляти знання і розуміння основних сучасних концепцій доктрини цивільного права, цінностей та принципів функціонування національної правової системи;

демонструвати необхідні знання та розуміння сутності та змісту основних правових інститутів і норм цивільного права;

пояснювати природу і зміст основних правових явищ цивільного права.

Правозастосування:

застосовувати набуті знання у різних приватно-правових відносинах, виокремлювати юридично значущі факти і формулювати обґрунтовані правові висновки.

На вивчення навчальної дисципліни відводиться 630 годин / 21 кредит ЄКТС.

2. Інформаційний обсяг навчальної дисципліни

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. Загальні положення цивільного права

Тема 1. Цивільне право України як галузь права

Цивільне право як приватне право. Зміст і особливості приватноправового регулювання. Приватне право в Україні.

Поняття та ознаки цивільного права як галузі права. Співвідношення цивільного права з іншими суміжними галузями права.

Предмет цивільного права України. Поняття та види майнових відносин, регульованих цивільним правом. Поняття та види немайнових відносин, регульованих цивільним правом.

Метод цивільно-правового регулювання. Засади цивільного права. Функції цивільного права. Структура (система) цивільного права.

Система принципів цивільного права. Зміст принципів справедливості, добросовісності й розумності в цивільному праві. Принцип свободи в цивільному праві України. Принцип неприпустимості зловживання правом. Принцип моральності в цивільному праві.

Тема 2. Цивільне право як наука та навчальна дисципліна

Поняття цивілістики, її місце в правознавстві. Предмет і завдання науки цивільного права. Методологія науки цивільного права.

Розвиток науки цивільного права. Сучасна українська наука цивільного права. Наука цивільного права та інші юридичні науки. Взаємодія науки цивільного права з іншими науками.

Поняття та система цивільного права як навчальної дисципліни. Мета та завдання навчальної дисципліни цивільного права.

Тема 3. Джерела цивільного права України

Поняття та види джерел.

Поняття та структура цивільного законодавства. Роль і місце Конституції в структурі цивільного законодавства. Цивільний кодекс як основне джерело цивільного права. Структурна побудова Цивільного кодексу України та його норм. Співвідношення імперативних і диспозитивних норм у цивільно-правовому регулюванні.

Інші кодекси та закони України як джерела цивільного права. Міжнародні договори, колізійні норми та звичаї як джерела цивільного права. Співвідношення звичаїв ділового обороту, звичаїв і заведеного порядку взаємин учасників майнового обороту.

Відомчі нормативні акти, що містять норми цивільного права, і умови їхньої діяльності.

Дія цивільного законодавства в часі. Офіційне опублікування і вступ нормативного акта в силу. Зворотна сила цивільного закону. Дія цивільного законодавства в просторі та за колом осіб.

Прогалини цивільного права (законодавства) та способи їхнього подолання. Аналогія закону й аналогія права в цивільно-правових відносинах.

Роль судової практики в удосконаленні, тлумаченні та застосуванні цивільного законодавства. Тлумачення норм цивільного законодавства.

Тема 4. Цивільне (приватне) право зарубіжних країн

Загальна характеристика приватного права зарубіжних країн.

Основні цивільно-правові системи сучасності. Романо-германська (континентальна) система. Англосаксонська система. Загальна характеристика інших цивільно-правових систем. Джерела цивільного і торгового права зарубіжних країн.

Змістовий модуль 2. Цивільні правовідносини. Здійснення та захист цивільних прав

Тема 6. Поняття, види та зміст цивільних правовідносин

Поняття та особливості цивільних правовідносин.

Елементи цивільних правовідносин. Суб'єкти цивільних правовідносин: поняття та види. Об'єкти цивільних правовідносин: поняття та види. Зміст цивільного правовідношення. Поняття, зміст і види суб'єктивних цивільних прав. Поняття, зміст і види суб'єктивних цивільних обов'язків. Структура цивільного правовідношення.

Види цивільних правовідносин. Речові, зобов'язальні, корпоративні і виключні правовідносини. Немайнові та майнові цивільні правовідносини.

Підстави виникнення, зміни та припинення цивільних правовідносин. Поняття юридичного факту. Юридична сукупність. Класифікація юридичних фактів.

Тема 7. Здійснення цивільних прав та виконання цивільних обов'язків

Поняття цивільного права, цивільного інтересу та цивільного обов'язку.

Поняття здійснення суб'єктивного цивільного права. Суб'єктивні та об'єктивні умови здійснення суб'єктивного цивільного обов'язку. Принципи, гарантії та способи здійснення суб'єктивних цивільних прав. Межі здійснення суб'єктивних цивільних прав. Поняття та форми зловживання правом.

Порядок виконання суб'єктивного цивільного обов'язку.

Взаємозв'язок здійснення цивільних прав та виконання цивільних обов'язків.

Тема 8. Захист цивільних прав та інтересів

Поняття та зміст суб'єктивного права на захист. Підстави виникнення права на захист. Юрисдикційна та неюрисдикційна форми захисту.

Система державних органів, які здійснюють захист цивільних прав та інтересів.

Захист цивільних прав та інтересів в адміністративному порядку. Захист цивільних прав та інтересів нотаріусом.

Неюрисдикційна форма захисту. Самозахист цивільних прав. Необхідна оборона та дії в умовах крайньої необхідності як способи самозахисту цивільних прав. Заходи оперативного впливу на порушника цивільних прав, їхні основні особливості і види.

Захист цивільних прав судом. Способи захисту цивільних прав та охоронюваних законом інтересів судом.

Тема 9. Цивільно-правова відповідальність

Поняття цивільно-правової відповідальності. Особливості та функції цивільно-правової відповідальності.

Форми цивільно-правової відповідальності. Поняття збитків та їх складові. Відшкодування збитків та інші способи відшкодування майнової шкоди. Неустойка та її види, співвідношення неустойки і збитків. Відшкодування моральної шкоди.

Види цивільно-правової відповідальності. Договірна та недоговірна відповідальність. Часткова, солідарна та субсидіарна відповідальність. Відповідальність в порядку регресу.

Розмір цивільно-правової відповідальності. Принцип повноти цивільно-правової відповідальності. Повна, обмежена та підвищена відповідальність. Зміна розміру цивільно-правової відповідальності. Межі цивільно-правової відповідальності.

Підстави й умови цивільно-правової відповідальності. Поняття і склад цивільного правопорушення. Протиправна поведінка як умова цивільно-правової відповідальності. Причинний зв'язок між протиправною поведінкою і шкідливим результатом, що наступив. Вина правопорушника як умова цивільно-правової відповідальності. Поняття і форми вини в цивільному праві, їхнє значення. Відповідальність, що не залежить від вини правопорушника. Поняття випадку і непереборної сили, їх цивільно-правове значення. Цивільно-правова відповідальність за дії третіх осіб.

Підстави звільнення від цивільно-правової відповідальності.

Змістовий модуль 3. Суб'єкти та об'єкти цивільних правовідносин

Тема 10. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин

Поняття фізичної особи. Індивідуалізація фізичної особи. Ім'я, місце проживання, вік та інші ознаки, що індивідуалізують правовий статус фізичної особи. Їх цивільно-правове значення.

Поняття цивільної правосуб'єктності та її складові. Цивільна правоздатність фізичної особи. Зміст (обсяг) правоздатності фізичної особи. Правоздатність та суб'єктивні цивільні права.

Поняття цивільної дієздатності фізичної особи та її види. Зміст окремих різновидів цивільної дієздатності.

Підстави та порядок обмеження цивільної дієздатності фізичної особи. Підстави та правові наслідки визнання фізичної особи недієздатною.

Підстави, порядок та правові наслідки визнання фізичної особи безвісно відсутньою. Підстави, порядок та правові наслідки оголошення фізичної особи померлою.

Поняття, види і цивільно-правове значення актів цивільного стану.

Фізична особа-підприємець. Особливості цивільної правосуб'єктності підприємців. Банкрутство фізичної особи-підприємця.

Встановлення та припинення опіки. Права та обов'язки опікуна. Встановлення та припинення піклування. Права та обов'язки піклувальника.

Тема 11. Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин

Сутність юридичної особи. Розвиток вчення про юридичних осіб у науці цивільного права. Теорії походження юридичної особи.

Поняття та основні ознаки юридичної особи.

Види юридичних осіб, їх класифікація та її цивільно-правове значення. Організаційно-правові форми юридичних осіб приватного права. Комерційні і некомерційні організації. Інші види юридичних осіб. Організаційно-правові форми юридичних осіб за Господарським кодексом України.

Порядок створення та державна реєстрація юридичних осіб. Установчі документи

Цивільна правоздатність та цивільна дієздатність юридичної особи. Управління юридичною особою. Органи юридичної особи та їх компетенція. Відокремлені підрозділи (філії та представництва) юридичної особи.

Припинення діяльності юридичної особи. Порядок ліквідації юридичної особи. Поняття та форми реорганізації юридичних осіб. Неплатоспроможність (банкрутство) юридичних осіб.

Загальна характеристика господарських товариств: поняття, види, права та обов'язки учасників.

Поняття та порядок створення товариства з обмеженою відповідальністю, його статут. Управління товариством з обмеженою відповідальністю, припинення участі у ньому. Поняття та правовий статус товариства з додатковою відповідальністю.

Законодавство про акціонерні товариства, їх правові ознаки та порядок створення. Майно акціонерного товариства. Управління акціонерним товариством.

Поняття повного товариства та правовий статус його учасників. Поняття та створення командитного товариства. Правовий статус учасників командитного товариства.

Поняття, юридичні ознаки та порядок створення виробничого кооперативу. Членство у виробничому кооперативі. Майно виробничого кооперативу. Управління виробничим кооперативом.

Правове становище непідприємницьких товариств за законодавством України. Споживчі кооперативи. Громадські і релігійні організації (об'єднання). Благодійні й інші фонди.

Створення непідприємницьких товариств. Учасники непідприємницьких товариств. Установчі документи та органи управління непідприємницьких товариств. Власність непідприємницьких товариств.

Загальний порядок припинення діяльності непідприємницьких товариств. Особливості розпорядженням майном непідприємницьких товариств.

Тема 12. Участь держави, АРК, територіальних громад у цивільних правовідносинах

Загальні положення участі держави, АРК та територіальних громад в цивільних правовідносинах.

Цивільна правоздатність держави, АРК та територіальних громад у цивільних правовідносинах.

Реалізація цивільної дієздатності держави, АРК та територіальних громад у цивільних правовідносинах. Органи державної влади, територіальних громад як органи публічно-правових утворень.

Відповідальність за зобов'язаннями держави, АРК, територіальних громад.

Тема 13. Об'єкти цивільних правовідносин

Поняття та класифікація об'єктів цивільних прав (правовідносин). Матеріальні і нематеріальні блага як об'єкти цивільних правовідносин.

Речі як об'єкти цивільних прав (правовідносин). Оборотноздатність речей. Рухомі і нерухомі речі. Інші види речей. Майно як основний об'єкт цивільного (майнового) обороту. Майнові комплекси як об'єкти цивільного обороту. Підприємство як єдиний майновий комплекс.

Гроші як об'єкти цивільних правовідносин. Особливості цивільно-правового режиму валютних цінностей.

Цінні папери як об'єкти цивільних правовідносин. Основні ознаки цінних паперів. Цінні папери на пред'явника, ордерні та іменні цінні папери. Інші класифікації цінних паперів. Особливості цивільно-правового режиму фондових (емісійних) цінних паперів. Бездокументарні цінні папери.

Результати робіт і послуги як об'єкти цивільних прав (правовідносин). Результати інтелектуальної, творчої діяльності як об'єкти цивільних правовідносин.

Інформація як об'єкт цивільних прав. Особисті немайнові блага як об'єкти цивільних прав. Інші об'єкти цивільних прав.

Змістовий модуль 4. Правочини та строки в цивільному праві

Тема 14. Загальні положення про правочини. Недійсні правочини

Поняття та правова природа правочину. Види правочинів. Умови дійсності правочинів. Зміст правочину. Сторони правочину. Воля і волевиявлення в правочині. Форми правочинів. Державна реєстрація деяких видів правочинів та її цивільно-правове значення. Тлумачення змісту правочину. Відмова від правочину.

Поняття недійсного правочину. Підстави недійсності правочину. Нікчемні та оспорювані (заперечні) правочини. Правові наслідки недійсності правочину. Недійсність частини правочину.

Окремі види недійсних правочинів. Правочини з недоліками у формуванні волі. Правочини з дефектами у суб'єктному складі. Правочини з дефектами форми. Правочини з дефектами змісту та порядку укладення.

Тема 15. Представництво. Довіреність

Поняття та юридична природа представництва. Значення представництва. Підстави виникнення та види представництва. Склад правовідносин представництва. Передоручення. Вчинення правочинів з перевищенням повноважень. Особливості комерційного представництва.

Представництво за довіреністю. Поняття та види довіреності. Форма довіреності. Припинення представництва за довіреністю. Скасування довіреності.

Представництво без повноважень і його цивільно-правові наслідки.

Інші форми встановлення та реалізації прав та обов'язків через інших осіб: комісія, посередництво, договір на користь третьої особи, порука.

Тема 16. Строки в цивільному праві. Позовна давність

Поняття та значення строків та термінів у цивільному праві. Види цивільно-правових строків. Строки виникнення та здійснення цивільних прав. Строки виконання цивільно-правових обов'язків. Строки захисту цивільних прав. Обчислення строків у цивільному праві. Початок і закінчення впливу строків.

Поняття, значення та види строків позовної давності. Обчислення позовної давності. Початок перебігу та закінчення позовної давності. Зупинення, переривання та поновлення строку позовної давності. Наслідки впливу строку позовної давності. Вимоги, на які позовна давність не поширюється.

МОДУЛЬ 2

Змістовий модуль 5. Особисті немайнові права

Тема 17. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи

Поняття, зміст та ознаки особистих немайнових прав.

Класифікація особистих немайнових прав: легальний та доктринальний підходи. Види особистих немайнових прав за Цивільним кодексом України.

Особливості здійснення особистих немайнових прав у цивільному праві.

Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування фізичної особи. Право на життя як невід'ємне право фізичної особи. Право на усунення небезпеки, яка загрожує життю та здоров'ю. Право на охорону здоров'я, право на медичну допомогу, право на інформацію про стан свого здоров'я, право на таємницю про стан здоров'я, їх забезпечення та реалізація. Права фізичної особи, яка перебуває на стаціонарному лікуванні у закладі охорони здоров'я.

Зміст та забезпечення права на свободу та права на особисту недоторканість (недоторканність зовнішнього вигляду, зображення, тілесну недоторканність). Випадки обмеження свободи особи.

Право на донорство крові, її компонентів, органів та інших анатомічних матеріалів.

Правова характеристика інших особистих немайнових прав, що забезпечують природне існування фізичної особи (право на сім'ю, право на опіку або піклування, право на безпечне для життя та здоров'я довкілля).

Тема 18. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи

Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи. Право на ім'я, право на зміну імені та право на використання імені.

Право на повагу до гідності та честі. Повага до людини, яка померла. Право на недоторканість ділової репутації. Відмінності відомостей, що ганьблять честь, гідність і ділову репутацію особи, від наклепу і дезінформації. Право на індивідуальність.

Право на інформацію. Поняття та види інформації. Особливості правової охорони відкритої, конфіденційної та таємної інформації.

Право на особисте життя та його таємницю. Право на особисті папери та розпорядження ними. Право на ознайомлення з особистими паперами, які передані до фонду бібліотек або архівів. Право на таємницю кореспонденції.

Захист інтересів фізичної особи при проведенні фото-, кіно-, теле- та відео зйомок. Охорона інтересів фізичної особи, яка зображена на фотографіях та в інших художніх творах. Право на свободу літературної, художньої, наукової і технічної творчості.

Інші особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи (право на місце проживання, право на недоторканість житла, право на вибір роду занять, право на свободу пересування, право на свободу об'єднання та право на мирні збори).

Поняття та способи захисту особистих немайнових прав. Поновлення порушеного особистого немайнового права. Спростування недостовірної інформації та право відповідь як способи захисту особистих немайнових прав фізичної особи. Заборона поширення інформації, якою порушуються особисті немайнові права фізичної особи. Відшкодування шкоди як спосіб захисту особистих немайнових прав фізичної особи.

Цивільно-правові способи захисту честі, гідності і ділової репутації. Умови і наслідки задоволення позову про захист честі, гідності і ділової репутації.

Змістовий модуль 6. Речове право

Тема 19. Загальні положення про право власності

Поняття речових прав, їх ознаки та види. Розвиток інституту права власності та інших речових прав. Право власності в системі речових прав.

Поняття власності та права власності, їх співвідношення. Право власності в об'єктивному та суб'єктивному значеннях. Зміст суб'єктивного права власності.

Види права власності за законодавством України. Право власності Українського народу. Право приватної власності. Право державної власності. Право комунальної власності. Об'єкти та суб'єкти права власності.

Поняття, принципи та межі здійснення права власності Юридичні гарантії здійснення права власності. Непорушність права власності. Використання власником свого майна для здійснення підприємницької діяльності. Тягар утримання майна. Ризик випадкового знищення та випадкового пошкодження майна.

Довірча власність в Україні.

Тема 20. Набуття права власності

Поняття та класифікація підстав набуття права власності.

Первинні способи набуття права власності. Набуття права власності юридичною особою публічного права. Набуття добросовісним набувачем права власності на майно, відчужене особою, яка не мала на це права.

Набуття права власності на новостворене майно та об'єкти незавершеного будівництва. Набуття права власності на перероблену річ.

Привласнення загальнодоступних дарів природи. Набуття права власності на безхазяйну нерухому річ. Набуття права власності на знахідку та скарб. Набуття права власності на бездоглядну домашню тварину. Набуття права власності за набувальною давністю.

Похідні способи набуття права власності. Набуття права власності за договором. Значення передання майна.

Тема 21. Припинення права власності

Поняття та класифікація підстав припинення права власності. Відчуження власником належного йому майна як підстава припинення права власності. Відмова власника від права власності.

Припинення права власності особи на майно, яке не може їй належати. Припинення права власності внаслідок знищення майна.

Примусове припинення права власності. Примусове відчуження земельних ділянок приватної власності, інших об'єктів нерухомого майна, що на них розміщені, з мотивів суспільної необхідності відповідно до закону.

Викуп пам'яток культурної спадщини.

Реквізиція та конфіскація як підстави припинення права власності.

Інші підстави припинення права власності (звернення стягнення на майно за зобов'язаннями власника; припинення юридичної особи чи смерті власника).

Тема 22. Право спільної власності

Поняття, особливості та види права спільної власності. Підстави виникнення права спільної власності.

Поняття та зміст права спільної часткової власності. Підстави виникнення та визначення часток у праві спільної часткової власності.

Здійснення права спільної часткової власності. Утримання майна, що є у спільній частковій власності. Право співвласника розпоряджатися своєю часткою у праві спільної часткової власності.

Переважне право купівлі частки у праві спільної часткової власності.

Момент переходу частки у праві спільної часткової власності до набувача за договором. Виділ частки із майна, що є у спільній частковій власності. Звернення стягнення на частку у майні, що є у спільній частковій власності. Поділ майна, що є у спільній частковій власності.

Підстави припинення права спільної часткової власності.

Право спільної сумісної власності. Підстави виникнення права спільної сумісної власності. Здійснення права спільної сумісної власності

Виділ частки із майна, що є у спільній сумісній власності. Звернення стягнення на частку у майні, що є у спільній сумісній власності. Поділ майна, що є у спільній сумісній власності.

Особливості права спільної сумісної власності подружжя

Тема 23. Право власності на землю (земельну ділянку) та право власності на житло

Поняття права власності на землю (земельну ділянку). Земля (земельна ділянка) як об'єкт права власності. Суб'єкти права власності на землю (земельну ділянку). Право приватної власності на землю. Право комунальної власності на землю. Право державної власності на землю.

Право власника на забудову земельної ділянки. Самочинне будівництво та його правові наслідки. Право на земельну ділянку при придбанні житлового будинку, будівлі або споруди, що розміщені на ній.

Поняття та ознаки житла як об'єкта права власності. Види житла.

Права та обов'язки власника житлового будинку, квартири. Права та обов'язки власників житлового будинку, квартири. Права житлово-будівельного (житлового) кооперативу та їх членів на квартиру в будинку кооперативу.

Об'єднання власників житлових будинків, квартир

Тема 24. Захист права власності та інших речових прав

Поняття захисту речових прав. Охорона та захист речових прав у цивільному праві. Поняття та класифікація цивільно-правових способів захисту речових прав. Умови та підстави застосування речово-правових і зобов'язально-правових засобів захисту речових прав.

Витребування майна з чужого незаконного володіння (віндикаційний позов). Добросовісне та недобросовісне володіння річчю, його цивільно-правове значення.

Вимога про усунення порушень, не зв'язаних з позбавленням володіння (негаторний позов).

Допоміжні речово-правові засоби захисту права власності. Позов про визнання права власності чи іншого речового права, Вимога про звільнення майна з-під арешту (про виключення майна з опису). Позови до публічної влади про захист інтересів приватних осіб як суб'єктів речових прав.

Тема 25. Речові права на чуже майно

Поняття, характерні ознаки та види речових прав на чуже майно. Співвідношення права власності та речових прав на чуже майно. Захист речових прав на чуже майно.

Поняття володіння та права володіння чужим майном. Види володіння. Загальна характеристика права володіння чужим майном. Виникнення та припинення права володіння чужим майном. Суб'єкти фактичного володіння. Захист фактичного володіння.

Право обмеженого користування чужим майном (сервітут). Поняття та види сервітутів. Суб'єкти сервітутного права.

Встановлення та припинення сервітутів. Зміст сервітуту. Право користування чужою земельною ділянкою або іншим нерухомим майном. Право членів сім'ї власника житла на користування цим житлом.

Припинення сервітуту.

Підстави виникнення права користування чужою земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб (емфітевзис). Права та обов'язки власника земельної ділянки, наданої у користування для сільськогосподарських потреб. Права та обов'язки землекористувача. Право землекористувача на відчуження права користування земельною ділянкою. Припинення права користування земельною ділянкою для сільськогосподарських потреб.

Підстави виникнення права користування чужою земельною ділянкою для забудови (суперфіцій). Права та обов'язки власника земельної ділянки, наданої для забудови. Права та обов'язки землекористувача. Правові наслідки припинення права користування земельною ділянкою.

Інші види обмежених речових прав (право господарського відання та оперативного управління).

Змістовий модуль 7. Право інтелектуальної власності

Тема 26. Загальна характеристика права інтелектуальної власності

Поняття інтелектуальної діяльності та права інтелектуальної власності.

Співвідношення права інтелектуальної власності та права власності. Інститути цивільного права, що регламентують відносини охорони та використання результатів інтелектуальної діяльності.

Об'єкти і суб'єкти права інтелектуальної власності. Підстави та момент виникнення прав інтелектуальної власності. Цивільно-правові договори та судова практика у сфері права інтелектуальної власності.

Джерела правового регулювання відносин, пов'язаних з інтелектуальною діяльністю. Міжнародні угоди (конвенції) як джерела цивільно-правового регулювання відносин у сфері інтелектуальної діяльності.

Зміст права інтелектуальної власності та здійснення суб'єктивних прав. Строк чинності прав інтелектуальної власності та їх види. Поняття виключного права його відмінність від речових і інших цивільних прав.

Правові наслідки порушення прав інтелектуальної власності. Захист прав інтелектуальної власності судом.

Тема 27. Авторське право і суміжні права

Поняття авторського права. Джерела авторського права. Міжнародно-правова охорона авторських прав.

Поняття та ознаки твору. Види об'єктів, що охороняються авторським правом. Критерії охороноздатності об'єктів авторського права. Твори, що не є об'єктами авторського права

Суб'єкти авторського права. Співавторство та його види. Суб'єкти авторського права на службові твори. правонаступники й інші суб'єкти авторського права

Зміст суб'єктивного авторського права. Виникнення суб'єктивних авторських прав. Особисті немайнові права автора та строк їх чинності.

Майнові права інтелектуальної власності на твір. Виключні права. Строк чинності та правові наслідки закінчення строку чинності майнових прав інтелектуальної власності на твір.

Способи використання твору. Вільне використання твору без згоди автора.

Захист авторських прав. Особливості цивільно-правового захисту особистих немайнових і майнових прав авторів.

Поняття суміжних прав та джерела їх правового регулювання. Об'єкти і суб'єкти суміжних прав. Взаємозв'язок суміжних і авторських прав.

Виникнення суміжних прав. Особисті немайнові права суб'єктів суміжних прав.

Майнові права інтелектуальної власності на об'єкти суміжних прав. Строк чинності суміжних майнових прав.

Способи використання об'єктів суміжних прав. Колективне управління авторськими та суміжними правами

Цивільно-правовий захист особистих немайнових і майнових прав суб'єктів суміжних прав.

Тема 28. Право інтелектуальної власності на винахід, корисну модель та промисловий зразок

Поняття патентного права. Джерела патентного права. Міжнародні патентно-правові конвенції.

Винахід як об'єкт патентного права, умови його патентоспроможності. Об'єкти винаходу. Поняття й умови патентоспроможності корисної моделі. Поняття й умови патентоспроможності промислового зразка.

Суб'єкти права інтелектуальної власності на винаходи, корисні моделі та промислові зразки.

Охоронні документи на винаходи, корисні моделі та промислові зразки.

Набуття права інтелектуальної власності на винахід, корисну модель та промисловий зразок. Оформлення прав на винахід, корисну модель і промисловий зразок. Зміст заявки на видачу патенту. Експертиза заявки, її види. Видача патенту. Термін дії патенту.

Права та обов'язки, що випливають з патенту на винахід, корисну модель та промисловий зразок. Право попереднього користувача на винахід, корисну модель та промисловий зразок. Обмеження прав патентовласника. Виключні права патентовласника.

Особисті немайнові права автора винаходу, корисної моделі, промислового зразка. Право авторства. Захист прав авторів і патентовласників.

Припинення дії патенту та визнання його недійсним. Патентування винаходу, корисної моделі чи промислового зразка в іноземних державах.

Тема 29. Правова охорона засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг

Поняття та види засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів та послуг.

Право інтелектуальної власності на комерційне найменування. Поняття та умови правової охорони комерційних найменувань. Суб'єкти права на комерційні найменування, зміст їх прав. Підстави виникнення, чинність та особливості використання прав на комерційне найменування.

Право інтелектуальної власності на торговельну марку. Поняття та види торговельних марок. Суб'єкти права інтелектуальної власності на торговельну марку. Умови правової охорони торговельних марок. Оформлення прав інтелектуальної власності на торговельні марки. Майнові права інтелектуальної власності на торговельну марку та строк їх чинності.

Право інтелектуальної власності на географічне зазначення. Поняття географічного зазначення. Суб'єкти права інтелектуальної власності на географічне зазначення. Набуття прав на географічне зазначення. Права інтелектуальної власності на географічне зазначення та строк їх чинності.

Цивільно-правова відповідальність за незаконне використання знаків для товарів та послуг і найменування місця походження товару.

Правова охорона інших засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів та послуг.

Тема 30. Право інтелектуальної власності на наукові відкриття, раціоналізаторські пропозиції, селекційні досягнення та інші об'єкти інтелектуальної власності

Поняття, особливості правової охорони та оформлення прав інтелектуальної власності на наукові відкриття. Зміст прав на наукове відкриття.

Право інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію.

Право інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми. Оформлення прав інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.

Право інтелектуальної власності на сорт рослин, породи тварин. Поняття та ознаки селекційного досягнення в рослинництві. Критерії придатності сорту для набуття права інтелектуальної власності. Особисті немайнові та майнові права на сорт рослин. Поняття та ознаки селекційного досягнення в тваринництві. Особисті немайнові та майнові права на породи тварин.

Поняття та ознаки комерційної таємниці. Право інтелектуальної власності на комерційну таємницю.

Право інтелектуальної власності на «ноу-хау»

Змістовий модуль 8. Спадкове право

Тема 31. Загальні положення про спадкування

Основні поняття спадкового права: спадкування, спадщина та її склад, спадкодавець, спадкоємець. Спадкування та його види.

Поняття відкриття спадщини. Час і місце відкриття спадщини, їх правове значення.

Право на спадкування. Усунення від права на спадкування.

Спадкування права на земельну ділянку, частки у праві спільної сумісної власності, вклад у банку, права на одержання страхових виплат, права на відшкодування збитків, моральної шкоди та інші особливі випадки спадкування.

Тема 32. Спадкування за заповітом

Поняття та юридичні ознаки заповіту. Спадкоємці за заповітом. Види заповітів.

Право на заповіт, його скасування та зміну. Право на обов'язкову частку у спадщині.

Зміст заповіту. Особливі заповідальні розпорядження заповідача. Заповідальний відказ. Загальні вимоги до форми заповіту та його недійсність. Посвідчення заповіту. Оголошення заповіту.

Поняття та правова природа інституту виконання заповіту. Призначення виконавця заповіту та його повноваження. Правовий статус суб'єктів виконання заповіту. Строк чинності повноважень виконавця заповіту.

Тема 33. Спадкування за законом. Здійснення права на спадкування

Поняття спадкування за законом. Черговість спадкування за законом. Прямий заклик до спадкування спадкоємців за законом.

Спадкування усиновленими, усиновлювачами та за правом представлення.

Поняття, строки та способи прийняття спадщини. Спадкова трансмісія.

Відмова від прийняття спадщини, її оформлення та правові наслідки. Розподіл спадщини між спадкоємцями. Перерозподіл спадщини.

Підстави та наслідки визнання спадщини відумерлою.

Управління спадщиною. Охорона спадкового майна.

Тема 34. Оформлення права на спадщину. Спадковий договір

Право спадкоємця на одержання свідоцтва про право на спадщину. Строк видачі свідоцтва про право на спадщину. Визнання недійсним свідоцтва про право на спадщину.

Поняття, сторони та зміст спадкового договору. Зміна та припинення спадкового договору.

МОДУЛЬ 3

Змістовий модуль 9. Загальні положення зобов'язального права

Тема 35. Загальні положення про зобов'язання

Поняття зобов'язального права. Зобов'язальне право як підгалузь цивільного права. Система зобов'язального права. Основні тенденції розвитку зобов'язального права.

Поняття зобов'язання. Зміст зобов'язання. Підстави виникнення зобов'язань, їх класифікація.

Система зобов'язань, її поняття і значення. Класифікація зобов'язань. Види зобов'язань. Особливості зобов'язань, що виникають при здійсненні підприємницької діяльності. Грошові зобов'язання.

Суб'єкти зобов'язань. Зобов'язання з множинністю осіб. Зобов'язання за участю третіх осіб. Заміна осіб у зобов'язанні.

Виконання зобов'язань. Принципи виконання зобов'язань. Умови і способи виконання зобов'язання.

Способи забезпечення виконання зобов'язань. Неустойка. Поняття і види неустойки. Співвідношення неустойки і збитків. Завдаток. Доказова і забезпечувальна функції завдатку. Особливі види завдатку. Порука. Ознаки і види поруки. Зміст і виконання зобов'язання з договору поруки. Банківська гарантія. Зміст і види банківської гарантії. Виконання і припинення зобов'язань, що впливають з банківської гарантії. Застава. Види застави. Іпотека. Суб'єкти заставного правовідношення. Предмет застави. Підстави виникнення заставного правовідношення. Зміст заставного правовідношення. Звернення стягнення на заставлене майно. Застава товарів в обороті. Притримання. Предмет права притримання. Права й обов'язки кредитора і боржника. Довірча власність. Об'єкт довірчої власності. Виникнення довірчої власності. Користування об'єктом довірчої власності. Обов'язкове стягнення на об'єкт довірчої власності. Порядок звернення стягнення на об'єкт довірчої власності. Припинення довірчої власності.

Припинення зобов'язань. Поняття і підстави припинення зобов'язань. Припинення зобов'язання угодою. Інші підстави припинення зобов'язань.

Тема 36. Цивільно-правовий договір

Сутність і значення цивільно-правового договору. Поняття договору. Роль договору в умовах ринкової економіки. Договір як юридичний факт і як засіб (інструмент) регулювання взаємин його учасників. Свобода договору. Зміст принципу свободи договору і його обмежень.

Види договорів у цивільному праві. Майнові й організаційні договори. Змішані договори. Публічний договір і договір приєднання. Попередній договір. Договір на користь третьої особи.

Зміст договору. Істотні умови договору. Інші умови договору. Тлумачення договору.

Укладення договору. Порядок і стадії укладення договору. Оферта. Акцепт. Укладення договору в обов'язковому порядку. Укладення договору на торгах. Форма договору. Момент укладення договору.

Розірвання і зміна договору. Наслідки зміни і розірвання договору. Розірвання і зміна договору за згодою сторін. Відмова від договору. Розірвання і зміна договору за вимогою однієї зі сторін у судовому порядку. Розірвання і зміна договору в зв'язку з істотною зміною обставин.

Змістовий модуль 10. Зобов'язання, спрямовані на передання майна у власність

Тема 37. Зобов'язання з договору купівлі-продажу

Поняття і значення договору купівлі-продажу. Основні елементи договірної зобов'язання купівлі-продажу. Предмет договору купівлі-продажу. Права та обов'язки сторін у зобов'язанні купівлі-продажу.

Виконання договору купівлі-продажу. Перехід права власності на товар. Відповідальність продавця за евікцію. Права покупця і відповідальність продавця за продаж речі неналежної якості; за порушення умов про кількість, комплектність і асортимент товару.

Договір купівлі-продажу нерухомості. Форма договору купівлі-продажу нерухомості. Зміст договору купівлі-продажу нерухомості. Права на земельну ділянку при продажі нерухомості, що знаходиться на ньому. Передача нерухомості набувачу.

Договір роздрібною купівлі-продажу. Права та обов'язки сторін договору роздрібною купівлі-продажу. Особливості захисту прав споживачів за договором роздрібною купівлі-продажу. Види договору роздрібною купівлі-продажу.

Поняття і значення оптової торгівлі. Договір поставки товарів. Поставка як різновид договору купівлі-продажу. Суб'єкти договору поставки. Структура договірних зв'язків при поставках. Форма договору поставки. Виконання договору постачання. Кількість і асортимент товарів. Якість і комплектність товарів. Місце і терміни виконання. Прийняття товару покупцем. Зміна і розірвання договору поставки.

Постачання енергетичних та інших ресурсів через приєднану мережу. Договір енергопостачання. Енергопостачання і його цивільно-правове регулювання. Зміст договору енергопостачання. Укладення і виконання договору енергопостачання. Відповідальність сторін договору енергопостачання. Договір про поставку продукції (товарів) через приєднану мережу.

Договір контрактації. Значення і сфера застосування контрактації. Поняття договору контрактації. Зміст і виконання договору контрактації.

Договір міні. Особливості зовнішньоторговельного бартеру.

Тема 38. Зобов'язання з договорів дарування, ренти та довічного утримання

Договір дарування. Зміст і форма договору дарування. Обіцянка дарування. Обмеження і заборона дарування. Підстави припинення договору дарування. Пожертва як різновид дарування.

Договори ренти і довічного утримання. Різновиди договору ренти. Істотні умови договору ренти. Обтяження рентою нерухомого майна. Захист інтересів одержувача ренти. Припинення договору ренти. Поняття та ознаки договору довічного утримання. Зміст договору довічного утримання. Підстави та правові наслідки розірвання договору довічного утримання.

Змістовий модуль 11. Зобов'язання, спрямовані на передання майна у користування.

Тема 39. Зобов'язання з договорів оренди, лізингу і позички

Договір найму (оренди), його основні елементи. Предмет договору найму (оренди). Зміст договору найму (оренди). Відповідальність орендодавця за недоліки зданого в оренду майна. Обов'язки сторін по утриманню і ремонту орендованого майна. Орендна плата. Виконання і припинення договору найму (оренди).

Договір прокату. Елементи договору прокату. Договір найму (оренди) транспортних засобів. Поняття та зміст найму транспортного засобу. Припинення договору найму транспортного засобу та відповідальність сторін. Договір найму будівлі або іншої капітальної споруди. Права на земельну ділянку при оренді будівлі.

Договір лізингу. Правове регулювання лізингу. Поняття лізингу як договірної зобов'язання. Види лізингу. Істотні умови договору лізингу. Правові наслідки порушення лізингових зобов'язань.

Договір безплатного користування майном (позички). Елементи договору позички. Зміст договору позички. Припинення договору позички.

Тема 40. Зобов'язання з договорів наймання житлового приміщення й інші житлові зобов'язання

Поняття і види договору найму житлового приміщення. Договори соціального і комерційного найму (оренди) житла. Укладення і оформлення договорів наймання житлового приміщення.

Об'єкт договору найму житлового приміщення. Сторони договору найму житлового приміщення. Права й обов'язки учасників договору найму житлового приміщення. Договір піднайму житлового приміщення і договір про вселення тимчасових мешканців.

Поняття й умови зміни договору житлового найму. Окремі випадки зміни договору житлового найму. Розірвання договору найму житлового приміщення. Порядок виселення наймача і членів його родини. Розірвання договору комерційного найму житлового приміщення.

Змістовий модуль 12. Зобов'язання у сфері інтелектуальної власності

Тема 41. Зобов'язання із договорів на розпорядження майновими правами інтелектуальної власності

Поняття договору на розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Види договірних зобов'язань на розпорядження майновими правами інтелектуальної власності. Договір про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності. Договір про передавання виключних майнових прав інтелектуальної власності.

Поняття і елементи ліцензійного договору. Види ліцензій. Зміст ліцензійного договору. Укладення та припинення ліцензійного договору.

Договори про передачу прав на засоби індивідуалізації товарів і їх виробників.

Договори на виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських і технологічних робіт. Договір на передачу науково-технічної продукції. Договір про передачу ноу-хау.

Тема 42. Зобов'язання з договору комерційної концесії (франчайзинга)

Поняття франчайзинга. Поняття, форма і зміст договору комерційної концесії. Комерційна субконцесія. Обмеження прав сторін за договором комерційної концесії. Виконання і припинення договору комерційної концесії.

МОДУЛЬ 4

Змістовий модуль 13. Зобов'язання, спрямовані на виконання робіт

Тема 43. Зобов'язання з договору підряду

Поняття договору підряду. Розмежування підрядного і трудового договорів. Сторони договору підряду. Елементи і зміст договору підряду. Виконання договору підряду. Організація роботи і ризик підрядника. Права замовника під час виконання роботи. Приймання результату роботи. Оплата результату роботи. Кошторис. Відповідальність підрядника за неналежну якість роботи. Зміна і розірвання договору підряду.

Договір побутового підряду. Захист прав споживачів у сфері побутового обслуговування населення. Виконання договору побутового підряду. Відповідальність підрядника за недоліки виконаної роботи і за прострочення її виконання. Гарантійне й абонементне обслуговування.

Договір будівельного підряду. Поняття і правові форми здійснення капітального будівництва. Поняття і зміст договору будівельного підряду. Сторони договору будівельного підряду. Структура договірних зв'язків. Укладення і оформлення договору будівельного підряду. Цивільно-правове значення технічної документації на капітальне будівництво. Контроль замовника за виконанням робіт. Договір замовника з інженерною організацією. Виконання договору будівельного підряду. Здача і приймання результату робіт, виконаних за договором. Особливості договору підряду на будівництво об'єктів «під ключ». Майнова відповідальність за порушення умов договору будівельного підряду.

Договір підряду на виконання проектних і пошукових робіт, його елементи і зміст. Укладення і виконання договору. Експертиза і приймання технічної документації.

Змістовий модуль 14. Зобов'язання, спрямовані на надання послуг

Тема 44. Зобов'язання з договору надання послуг

Поняття і види договірних зобов'язань по наданню послуг. Поняття договору про надання послуг, його співвідношення з підрядним договором. Предмет і зміст договору про надання послуг. Укладення і виконання договору про надання послуг. Види договору про надання послуг.

Тема 45. Транспортні й експедиційні зобов'язання

Транспортні зобов'язання, їх поняття і види. Транспортне законодавство.

Система транспортних договорів. Договори про організацію перевезень вантажів. Види перевезень та їх правове регулювання.

Договір перевезення вантажу, його основні елементи. Укладення договорів про перевезення вантажів. Сторони договору перевезення вантажу. Зміст і виконання договорів про перевезення вантажів.

Особливості договору перевезення вантажу на різних видах транспорту. Договір залізничного перевезення вантажів. Договір повітряного перевезення вантажів. Договір повітряного чартеру. Договір морського перевезення вантажів. Договір чартеру. Договір автомобільного перевезення вантажів. Договір перевезення вантажів у прямому змішаному сполученні.

Договори перевезення пасажирів і багажу. Цивільно-правовий захист споживачів транспортних послуг.

Відповідальність за порушення транспортних зобов'язань. Підстави і межі відповідальності перевізника. Відповідальність перевізника за прострочення доставки вантажу. Загальна і приватна аварія. Відповідальність відправника вантажу і вантажоодержувача. Претензії і позови в транспортних зобов'язаннях.

Поняття і види експедиційних послуг. Експедиційні зобов'язання. Договори транспортної експедиції, їх відмінність від суміжних цивільно-правових договорів. Предмет договору транспортної експедиції. Зміст і виконання договору транспортної експедиції. Відповідальність за порушення договору транспортної експедиції, її підстави і межі.

Тема 46. Зобов'язання з договору зберігання

Поняття і предмет договору зберігання. Обов'язки сторін договору зберігання. Зберігання зі знеособленням. Відповідальність зберігача. Професійне і побутове зберігання.

Договір зберігання на товарному складі. Складські документи і права їх власників. Зберігання речей із правом їхнього використання.

Окремі види зберігання. Особливості зберігання в ломбардах, у банківських сейфах, у камерах схову транспортних організацій, у гардеробах і в готелях. Зберігання в порядку секвестру. Обов'язок зберігання в силу закону.

Тема 47. Зобов'язання з надання посередницьких послуг

Поняття і види та особливості посередницьких послуг. Цивільно-правове оформлення посередництва. Субпосередництво.

Договір доручення. Зміст і виконання договору доручення. Фидуціарний характер відносин доручення. Припинення договору доручення.

Договір комісії. Відмінність договору комісії від договору доручення. Зміст договору комісії. Виконання і припинення договору комісії. Відповідальність комісіонера. Договір консигнації та його особливості. Агентський договір. Зміст договору агентування. Припинення агентського договору.

Загальнотеоретична характеристика договору управління майном. Правова природа договору управління майном. Об'єкти управління. Особливості правового режиму майна, що знаходиться в управлінні. Зміст і виконання договору управління майном. Відповідальність управителя. Припинення договору управління майном. Особливості управління цінними паперами.

Тема 48. Зобов'язання зі страхування

Поняття і значення страхування. Законодавство про страхування.

Поняття і система зобов'язань по страхуванню. Форми і види зобов'язань по страхуванню. Майнове й особисте страхування. Добровільне й обов'язкове страхування. Співстрахування, подвійне страхування і перестрахування.

Підстави виникнення зобов'язань по страхуванню. Договір страхування. Форма договору страхування. Страховий поліс.

Елементи зобов'язання по страхуванню. Страховий інтерес і форми його прояву в майновому й в особистому страхуванні. Учасники (суб'єкти) зобов'язання по страхуванню. Страховики. Об'єднання страховиків, товариства взаємного страхування. Страхові агенти і страхові

брокери. Страхувальник (полісовласник). Вигодонабувач (беніфіціар) і застрахована особа. Строк у зобов'язанні по страхуванню.

Зміст зобов'язання по страхуванню. Обов'язки страхувальника. Страховий ризик. Страховий випадок. Обов'язки страховика. Страхова сума. Виконання зобов'язань по страхуванню. Система розрахунку страхового відшкодування в майновому страхуванні. Суброгація. Звільнення страховика від обов'язку надання страхових виплат.

Відповідальність у зобов'язаннях по страхуванню. Припинення і недійсність зобов'язань по страхуванню.

Види зобов'язань по майновому страхуванню. Страхування майна. Страхування цивільної відповідальності. Страхування підприємницького ризику.

Види зобов'язань по особистому страхуванню. Страхування життя. Страхування від нещасливих випадків і хвороб. Добровільне медичне страхування.

Тема 49. Зобов'язання з договорів позики, кредиту і фінансування під уступку грошової вимоги

Договір позики. Предмет договору позики. Форма договору позики. Зміст і виконання договору позики. Відсотки за договором позики. Наслідки порушення позичальником обов'язку по поверненню суми позики. Окремі різновиди зобов'язань з позики. Новація боргу в зобов'язаннях з позики.

Кредитний договір, його поняття і співвідношення з договором позики. Сторони кредитного договору. Зміст і виконання кредитного договору. Проценти за кредитним договором. Правові наслідки недійсності кредитного договору.

Окремі різновиди кредитного договору. Договір товарного кредиту. Комерційний кредит. Споживчий кредит.

Договір фінансування під уступку грошової вимоги. Поняття і види факторингу. Відмінність факторингу від кредитного договору і від цесії. Уступка грошової вимоги як спосіб забезпечення виконання кредитного зобов'язання. Зміст і предмет договору фінансування під уступку грошової вимоги. Виконання договору. Переуступка грошової вимоги.

Тема 50. Зобов'язання з договорів банківського рахунка і банківського вкладу. Розрахункові зобов'язання

Договір банківського рахунку. Співвідношення договорів банківського рахунку і банківського вкладу. Укладення і оформлення договору банківського рахунку. Виконання договору банківського рахунку. Списання коштів з банківського рахунку. Арешт рахунка і призупинення операцій по рахунку. Правові наслідки порушення договору банківського рахунку.

Окремі види договорів банківського рахунку. Правовий режим окремих банківських рахунків (розрахункових, поточних, бюджетних, кореспондентських і ін.). Рахунок умовного зберігання (ескроу). Платіжний рахунок.

Договір банківського вкладу. Сторони договору. Предмет договору банківського вкладу. Види банківських вкладів і їх оформлення (ощадна книжка ощадний сертифікат і т.д.). Внески на користь третіх осіб. Виконання договору банківського вкладу. Правові наслідки порушення договору банківського вкладу.

Обов'язок по збереженню банківської таємниці. Цивільно-правовий захист прав вкладників і інших клієнтів банку.

Зобов'язання по розрахунках. Поняття і правове регулювання готівкових і безготівкових розрахунків. Розрахунки готівкою як форма виконання грошових зобов'язань. Поняття і зміст безготівкових розрахунків. Розрахункові правовідносини. Основні форми безготівкових розрахунків.

Розрахунки за акредитивом. Види акредитива. Виконання акредитива і відповідальність банку за порушення умов акредитива. Розрахунки із застосуванням чеків. Чек як цінний папір. Порядок оплати чека і передачі прав по ньому. Відмова від оплати чека і відповідальність за його несплату.

Змістовий модуль 15. Зобов'язання у сфері спільної діяльності

Тема 51. Зобов'язання з договору простого товариства

Поняття договору простого товариства (про спільну діяльність). Зміст договору простого товариства. Учасники договору простого товариства. Внески учасників договору.

Правовий режим загального майна товаришів. Ведення загальних справ товариства. Відповідальність товаришів по загальних зобов'язаннях. Припинення договору простого товариства. Види договорів простого товариства.

Тема 52. Зобов'язання з установчого договору

Поняття установчого договору. Відмінність установчого договору від договору простого товариства. Сторони установчого договору. Зміст установчого договору. Функції установчого договору. Виконання установчого договору і корпоративне правовідношення. Установчий договір і статут юридичної особи (корпорації). Зміна і розірвання установчого договору.

Змістовий модуль 16. Позадовговірні зобов'язання

Тема 53. Поняття, види і функції позадовговірних зобов'язань

Поняття й основні ознаки позадовговірних зобов'язань; їх відмінність від договірних зобов'язань. Види позадовговірних зобов'язань. Функції позадовговірних зобов'язань і позадовговірної відповідальності. Позадовговірні зобов'язання як охоронні зобов'язання. Інші функції позадовговірних зобов'язань.

Тема 54. Зобов'язання з односторонніх правочинів і з дій у чужому інтересі

Поняття і види зобов'язань з односторонніх правочинів. Зобов'язання з публічної обіцянки винагороди без оголошення конкурсу. Зобов'язання з публічної обіцянки нагороди за результатами конкурсу.

Зобов'язання з проведення ігор і парі. Зобов'язання, що виникають при проведенні лотерей, тоталізаторів і інших ігор.

Поняття і види дій у чужому інтересі. Умови виникнення зобов'язань з дій у чужому інтересі. Правові наслідки здійснення дій по запобіганню небезпеки (рятуванню) чужого майна. Укладення угоди в чужому інтересі без доручення. Безпідставне збагачення внаслідок дії в чужому інтересі.

Тема 55. Зобов'язання, що виникають унаслідок заподіяння шкоди

Поняття і юридична природа зобов'язань, що виникають унаслідок заподіяння шкоди (деліктних зобов'язань). Співвідношення понять «деліктне зобов'язання» і «деліктна відповідальність».

Підстава й умови виникнення деліктних зобов'язань. Принцип генерального делікту. Зобов'язання, що виникає в зв'язку з попередженням заподіяння шкоди.

Суб'єкти й об'єкт зобов'язання, що виникає внаслідок заподіяння шкоди. Боржник і кредитор у деліктному зобов'язанні. Спільне заподіяння шкоди декількома особами і їх відповідальність. Регресна вимога при відшкодуванні шкоди. Об'єкт зобов'язання, що виникає внаслідок заподіяння шкоди.

Зміст зобов'язання, що виникає внаслідок заподіяння шкоди. Обов'язок правопорушника відшкодувати шкоду. Принцип повного відшкодування. Врахування вини потерпілого і майнового становища особи, що спричинила шкоду.

Поняття моральної шкоди; випадки її компенсації.

Окремі види зобов'язань, що виникають із заподіяння шкоди. Відшкодування шкоди, завданої фізичній чи юридичній особі незаконними діями органів публічної влади чи посадових осіб при виконанні ними своїх обов'язків. Відшкодування шкоди, завданої джерелом підвищеної небезпеки. Відшкодування шкоди, завданої малолітніми, неповнолітніми, недієздатними фізичними особами, а також фізичною особою, цивільна дієздатність якої обмежена. Відшкодування шкоди, завданої фізичною особою, яка не усвідомлювала значення своїх дій та (або) не могла керувати ними.

Особливості відшкодування шкоди, завданої каліцтвом, іншим ушкодженням здоров'я або смертю.

Відшкодування шкоди, завданої внаслідок недоліків товарів, робіт (послуг).

Тема 56. Зобов'язання, що виникають унаслідок безпідставного збагачення

Поняття зобов'язання, що виникає внаслідок безпідставного збагачення (кондикційного зобов'язання). Умови виникнення зобов'язань з безпідставного збагачення. Форми і види безпідставного придбання чи заощадження майна. Одержання набувачем неналежного. Заощадження майна за рахунок зазіхання на чужі права. Зміст зобов'язання з безпідставного збагачення. Безпідставне збагачення, яке не підлягає поверненню.

Субсидіарне застосування зобов'язань з безпідставного збагачення. Співвідношення кондикційного позову з договірним, віндикаційним і деліктним позовами.

3. Рекомендована література

Основні нормативно-правові акти

1. Цивільний кодекс України від 16.01.2003 р. Дата оновлення: 14.08.2021. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/435-15> (дата звернення 25.08.2021).
2. Господарський кодекс України від 16 січня 2003 р. Дата оновлення: 14.08.2021. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15> (дата звернення 25.08.2021).
3. Сімейний кодекс України від 10.01.2002 р. Дата оновлення: 01.01.2021 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2947-14> (дата звернення 20.08.2021 р.).
4. Земельний кодекс України від 25.10.2001 р. № 2768-III. Дата оновлення: 20.08.2021. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2768-14#Text> (дата звернення 25.08.2021 р.).
5. Житловий кодекс УРСР від 30.06.1983 р. № 5464-X. Дата оновлення: 01.08.2021. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=5464-10>. (дата звернення 20.08.2021 р.).
6. Про державну реєстрацію актів цивільного стану: Закон України від 1 липня 2010 р. Дата оновлення: 27.05.2021. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2398-17> (дата звернення 25.08.2021 р.).
7. Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб-підприємців та громадських формувань: Закон України від 15.05.2003 р. в редакції Закону № 289-VIII від 7.04.2015 р. Дата оновлення: 20.08.2021. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/755-15> (дата звернення 25.08.2021 р.).
8. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. Дата оновлення: 01.07.2021. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/514-17> (дата звернення 25.08.2021 р.).
9. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р. Дата оновлення: 07.03.2020. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1576-12> (дата звернення 25.08.2021 р.).
10. Про особливості здійснення права власності у багатоквартирному будинку: Закон України від 14.05.2015р. № 417-VIII. Дата оновлення: 10.06.2018. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/417-19> (дата звернення 20.08.2021 р.).
11. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII. Дата оновлення: 18.04.2021. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19> (дата звернення 20.08.2021 р.).
12. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі: Закон України від 12 грудня 1993 р. в редакції Закону від 01.06.2000р. Дата оновлення: 14.10.2020. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3687-12> (дата звернення 20.08.2021 р.).
13. Про охорону прав на промислові зразки: Закон України від 15 грудня 1993 р. Дата оновлення: 14.10.2020. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3688-12> (дата звернення 20.08.2021 р.).
14. Паризька конвенція по охороні промислової власності від 20.03.1883 р. (набрання чинності для України 25 грудня 1991 року) URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_123#Text
15. Про авторське право і суміжні права: Закон України від 23 грудня 1993 р. в редакції закону від 11 липня 2001 р. Дата оновлення: 14.08.2021. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> (дата звернення 25.08.2021 р.).
16. Про охорону прав на знаки для товарів і послуг: Закон України від 15.12.1993 р. № 3689-XII Дата оновлення: 14.10.2020. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3689-12> (дата звернення 25.08.2021 р.).
17. Про правову охорону географічних зазначень: Закон України від 16.06.1999 № 752-XIV. Дата оновлення: 14.10.2020. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/752-14> (дата звернення 25.08.2021 р.).
18. Основи законодавства України про охорону здоров'я від 19.11.1992 р. Дата оновлення: 23.04.2021. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2801-12> (дата звернення 25.08.2021 р.).

19. Порядок вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затверджений наказом Міністерства юстиції України від 22.02.2012 року № 296/5. Дата оновлення: 3.07.2021. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0282-12> (дата звернення 25.08.2021 р.).

20. Про судову практику у справах про спадкування: Постанова Пленуму ВСУ № 7 від 30.05.2008 р. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v0007700-08>

21. Про судову практику розгляду цивільних справ про спадкування: Лист Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ 16.05.2013 № 24-753/0/4-13. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v-753740-13>

22. Про деякі питання визнання правочинів (господарських договорів) недійсними: Постанова Пленуму Вищого господарського суду України від 29.05.2013 р. № 11. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0011600-13>

23. Про судову практику розгляду цивільних справ про визнання правочинів недійсними: Постанова Пленуму Верховного суду України № 9 від 06 листопада 2009 року. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0009700-09>

24. Про судову практику в справах про відшкодування моральної (немайнової) шкоди: постанова Пленуму Верховного Суду України від 31.03.1995 року URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0004700-95> (дата звернення 25.08.2021 р.).

25. Про деякі питання практики вирішення спорів, пов'язаних з відшкодуванням моральної шкоди" від 29 лютого 1996 р.: роз'яснення Вищого арбітражного суду України. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/v5_95800-96 (дата звернення 25.08.2021 р.).

26. Про судову практику в справах про захист права власності та інших речових прав: постанова Пленуму Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ 07.02.2014 № 5. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0005740-14> (дата звернення 25.08.2021 р.).

27. Аналіз деяких питань застосування судами законодавства про право власності при розгляді цивільних справ: [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/\(print\)/1207B66D24762C1DC2257D0E004CC419](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(print)/1207B66D24762C1DC2257D0E004CC419) (дата звернення 25.08.2021 р.).

28. Щодо деяких питань про застосування господарськими судами законодавства у розгляді справ, пов'язаних із захистом права на об'єкти інтелектуальної власності: Вищий господарський суд України; Лист від 14.01.2004 р. URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v3_31600-04

29. Про деякі питання вирішення спорів, пов'язаних із захистом прав інтелектуальної власності: Постанова Пленуму Вищого господарського суду України № 12 від 17.10.2012 р. // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/v0012600-12>

30. Про деякі питання практики застосування господарськими судами законодавства про захист прав на об'єкти інтелектуальної власності: оглядовий лист Вищого господарського суду України від 04.04.2012 р. № 01-06/417/2012. URL: <http://arbitr.gov.ua/news/983/>

31. Науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України / за ред. розробників проекту Цивільного кодексу України. К. : Істина, 2006. 928 с.

32. Науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України / за заг. ред. д.ю.н. Е. О. Харитонова. 4-е вид., доп. і перер. Х. : Одиссей, 2008. 1200 с.

33. Цивільний кодекс України: Науково-практичний коментар (пояснення, тлумачення, рекомендації з використанням позицій вищих судових інстанцій, Міністерства юстиції, науковців, фахівців). Т. 5: Право власності та інші речові права / за ред. проф. І.В. Спасибо-Фатєєвої. Серія «Коментарі та аналітика». Х.: ФО-П Лисяк Л.С.2011. 624 с.

34. Дзера О.В., Кузнєцова Н.С., Луць В.В. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. Т.1. 5-те вид., перероб. і доп. К.: Юрінком Інтер, 2013. 832 с.

35. Дзера О.В., Кузнєцова Н.С., Луць В.В. Науково-практичний коментар Цивільного кодексу України: у 2 т. Т.2. 5-те вид., перероб. і доп. К.: Юрінком Інтер, 2013. 1120 с.

36. Цивільний кодекс України: науково-практичний коментар. Т. 1. Загальні положення. Особи / за ред. І.В. Спасибо-Фатєєвої. Харів: ЕКУС, 2020. 928 с.

Навчальні підручники

1. Цивільне право України: у двох частинах: / за заг. ред. д-ра юрид. наук, проф. Р. Б. Шишки та канд. юрид. наук, доц. В. А. Кройтора. Х. : Харківський національний університет внутрішніх справ, 2008. частина 1. 516 с.
2. Цивільне право. Практикум: навч. посіб. / відп. ред. Майданик Р. А., Кузнєцова Н.С., Дзера О. В. К.: Всеукраїнська асоціація видавців «Правова єдність» 2008. 624 с.
3. Цивільне та сімейне право України: підручник / за ред. Є. О. Харитонова, Н. Ю. Голубевої. К. : Правова єдність, 2009. 968 с.
4. Цивільне право України: навч. посіб. / Ю.В.Білоусов, В. А. Ватрас, С.Д. Гринько та ін.; за ред. Р.О.Стефанчука. К.: Правова єдність, 2009. 536 с.
5. Цивільне право України. Загальна частина: підручник / за ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнєцової, Р. А. Майданика. 3-тє вид., перероб і допов. К.: Юрінком Інтер, 2010. 976 с.
6. Цивільне право України. Особлива частина: підручник / за ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнєцової, Р. А. Майданика. підручник у 2-х кн. Кн. 2. 3-тє вид., переробл. і доповн. К.: Юрінком Інтер, 2010. 1176 с.
7. Цивільне право України: Підручник у 2-х кн. / За заг. ред. О.В. Дзери, Н.С. Кузнєцової. Кн. 2. К.: Юрінком Інтер, 2014. 1176 с.
8. Цивільне право: підручник у 2 т. / за ред. В. І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л.Яроцького Т.1. Харків: Право, 2011. 656 с.
9. Цивільне право України: Підручник: У 2 т. / За заг. ред. В.І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В.Л. Яроцького. Т.2. К.: Юрінком Інтер, 2012.
10. Харитонов Є.О. Цивільне право України: Підручник // Харитонов Є.О., Харитонова О.І., Старцев О.В. – Вид. 3, перероб. і доп. – К.: Істина, 2011. – 808 с. // http://pidruchniki.com/1584072046113/pravo/tsivilne_pravo_ukrayini
11. Тетарчук І. В., Дяків Т. Є. Цивільне право України: навч. посібник для підготовки до іспитів К.: ЦУЛ, 2012. 160 с
12. Майданик Р. А. Цивільне право: Загальна частина. /Том 1. Вступ в цивільне право. К.: Алерта, 2012. 472 с. // http://pidruchniki.com/1584072046508/pravo/tsivilne_pravo
13. Цивільне право: підручник у 2 т. / В І. Борисова (кер.авт. кол.) Л.М. Баранова, Т.І. Бєтова та ін.; за ред. В.І. Борисової, І.В. Спасибо-Фатєєвої, В. Л. Яроцького. Х. : Право, 2012. Т. 1. 656 с. // http://pidruchniki.com/1584072045843/pravo/tsivilne_pravo_tom_1_-_borisova_vi
14. Цивільне право України: підручник / за ред. проф. Бошицького Ю.Л. та проф. Шишки Р.Б. (кер. авт. кол.). Загальна частина. К.: Видавництво Ліра-К, 2014. 760 с.
15. Цивільне право України. Загальна частина / За ред. проф. І. А. Бірюкова і Ю. О. Заїки. – К.: Алерта, 2014. – 510 с. // http://pidruchniki.com/1584072057339/pravo/tsivilne_pravo_ukrayini_zagalna_chastina
16. Договірне право України. Загальна частина: навч. посіб. / Т.В. Боднар, О.В. Дзера, Н.С. Кузнєцова та ін.; за ред. О.В. Дзери. К.: Юрінком Інтер, 2008. 896 с.
17. Договірне право України. Особлива частина: навч. посіб. / Т.В. Боднар, О.В. Дзера, Н.С. Кузнєцова та ін.; за ред. О.В. Дзери. К.: Юрінком Інтер, 2009. 1200 с.
18. Зобов'язальне право: теорія і практика. Навчальний посібник / О.В.Дзера, Н.С.Кузнєцова, В.В.Луць та ін.; За ред. О.В.Дзери. К.: Юрінком Інтер, 2011.
19. Науково-практичний коментар до Цивільного кодексу України: у 2 т. /за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнєцової, В.В. Луця. 5-е вид., перероб. і допов. К. : Юрінком Інтер, 2013. Т.2. 1022 с.
20. Луць В.В. Контракти у підприємницькій діяльності. К.: Юрінком Інтер, 2008. 576 с.

Монографії

1. Сивий Р. Б. Приватне (цивільне) право в системі права України: монографія. К.: КВІЦ, 2006. 214 с.
2. Цюра В. В. Речові права на чуже майно: науково-практичний посібник. К.: КНТ, 2006. 135 с.
3. Особисті немайнові права інтелектуальної власності творців: монографія /за заг. ред. В.В. Луця. Тернопіль: Підручники і посібники. 2007. 256 с.

4. Федюк Л.В. Система особистих немайнових прав у цивільному праві: монографія. Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ, 2007. 135 с.
5. Харитонов Є.О., Харитонova О.І., Дрішлюк А.І. Добровільне представництво у цивільному праві України: навч. посіб. К.: Істина, 2007. 176 с.
6. Бобрик В.І. Особисте життя як об'єкт цивільно-правової охорони: монографія. НДІ приватного права і підприємництва АПрН України. Київ-Тернопіль: Підручники та посібники. 2008. 208 с.
7. Мічурін Є.О. Обмеження майнових прав фізичних осіб (теоретико-правовий аспект): монографія. Х.: Юрsvіт: НДІ приватного права і підприємництва АПрН України, 2008. 482 с.
8. Стефанчук М. О. Межі здійснення суб'єктивних цивільних прав: монографія. К.: Алерта; КНТ; Центр учб. л-ри, 2008. 179 с.
9. Луць В. В. Строки і терміни у цивільному праві: монографія. К.: Юрінком Інтер, 2013. 320 с.
10. Венедіктова І.В. Захист охоронюваних законом інтересів у цивільному праві України: монографія. К.: Юрінком Інтер, 2014. 288 с.
11. Коструба А.В. Юридичні факти в механізмі правоприпинення цивільних відносин: монографія. К.: Ін Юре. 2014. 376 с.
12. Кузьмич О.Я. Договори на користь третіх осіб у цивільному праві України: монографія. Івано-Франківськ: Вид-во Прикарпат. нац. ун-ту ім. В. Стефаника, 2014. 334 с.
13. Зозуляк О.І. Непідприємницькі юридичні особи як суб'єкти цивільного права: теоретичний та практичний аспекти: монографія. Тернопіль: Підручники і посібники. 2017. 432 с.
14. Кочин В.В. Правове регулювання цивільних відносин у непідприємницьких товариствах та установах в умовах адаптації до правової системи Європейського Союзу. Монографія. К.: НДІ приватного права і підприємництва НАПрН України. 2020. 435 с.
15. Схаб-Бучинська Т.Я. Обмеження договірної свободи в цивільному праві України: монографія. Івано-Франківськ: Супрун В.П., 2020. 211 с.
16. Договір як універсальна форма правового регулювання: монографія / за заг. ред. проф. В.А. Васильєвої. Івано-Франківськ, 2016. 399 с.
17. Бажанов В.О. Договірні правовідносини в авторському праві України: монографія. Львів: ПП Сорока Т.Б., 2014. 176 с.
18. Коротюк О.В. Судова практика у справах про визнання недійсними договорів довічного утримання, договорів дарування. К.: ОВК, 2015.
19. Бєрвєно С.М. Проблеми договірної права України: Монографія. К.: Юрінком Інтер, 2006.
20. Голубєва Н.Ю. Зобов'язання в цивільному праві України: методологічні засади цивільно-правового регулювання: Монографія. Одеса: Фенікс, 2013. 639 с.
21. Боднар Т.В. Виконання договірних зобов'язань у цивільному праві України. К.: Юрінком Інтер, 2005. 272 с.
22. Васильєва В.А. Цивільно-правове регулювання діяльності з надання посередницьких послуг. Івано-Франківськ: ВДВ ЦІТ Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника, 2006.
23. Федорченко Н.В. Договірні зобов'язання з надання послуг: проблеми теорії і практики. К.: Юрінком Інтер. 2015. 328 с.
24. Буяджи Г.В. Траст: сучасність, перспективи: монографія. Київ: Алерта, 2018. С. 554.
25. Албу А.А. Цивільно-правове регулювання управління майном: монографія. Івано-Франківськ, 2017. 201 с.
26. Сибіга О.М. Договір комісії за Цивільним кодексом України: монографія. Харків: Право, 2010. 184 с.

Наукові статті

1. Алексашина Ю. Види цивільно-правових договорів як регуляторів цивільних правовідносин. *Юридична Україна*. 2012. № 12. с. 68-74
2. Бобко Т.В. Зміст і форма правочину в цивільному праві: автореф. дис. ... канд. юрид. наук спец. 12.00.03. Харків, 2011. 20 с.
3. Васильєва В.В. Договір як особливий юридичний факт. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія Право*. 2012. Випуск 19. Том 2. с.28-30
4. Бородовський С. О. Правові наслідки недійсності правочину. *Вісник господарського судочинства*. 2011. - № 2. С. 93-97
5. Гелич А. Поняття майна як особливого об'єкта цивільних прав. *Підприємництво, господарство, право*. 2010. № 1.
6. Гелич А. О. Об'єкти спадкування за цивільним законодавством України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Н.-д. ін-т приват. права і підприємництва Нац. акад. прав. наук України. К., 2011. 18 с.
7. Дмитренко В. Видові ознаки правовідносин (цивільно-правовий аспект). *Юридичний вісник України*. 2004. № 39. С. 29–34.
8. Мікуліна М. М. Право на життя як складова привабливості фізичної особи. *Часопис Національного університету «Острозька академія». Серія «Право»*. 2013. №1 (7) URL: <http://lj.oa.edu.ua/articles/2013/n1/13mmppp.pdf>
9. Жилінкова І. Комплексні цивільні правовідносини: поняття, структура, ознаки. *Право України*. 2010. № 12. С. 11-17
10. Жилінкова, І. Особливості здійснення суб'єктивних цивільних прав. *Вісник Академії правових наук України*. 2012. № 1. С. 100—107.
11. Кот О. Проблема зловживання суб'єктивним правом у цивільному праві України. *Вісник Національної Академії правових наук України*. 2013. № 4. С. 133—141.
12. Косінова, Д. Деякі аспекти інституту представництва в сучасному цивільному праві. *Право України*. 2014. № 9. С. 201-206
13. Кохановська О. Основні теорії права інтелектуальної власності та їх вплив на розвиток сучасного законодавства в Україні. *Право України*. 2011. № 5. С. 52–59.
14. Кузнецова Н. С. Проблеми захисту прав інтелектуальної власності в Україні. URL: *Право України*. 2011. № 3. С. 21–29.
15. Кухарев О. Правова природа переоформлення відумерлої спадщини у власність територіальної громади. *Право України*. 2013. № 10. С. 218-225
16. Лежух Т.І. Специфіка доказування у справах про захисту честі, гідності та ділової репутації *Порівняльно-аналітичне право*. 2013. № 2-3. С.140-144 URL: http://www.pap.in.ua/3-2_2013/3/Lezhukh%20T.I.pdf
17. Литовченко Л. Право на захист цивільних прав та інтересів. *Підприємництво, господарство і право*. 2014. № 5. С. 20-24
18. Лічман Л. Значення добросовісності набувача у судовій практиці у справах про захист права власності. *Право України*. 2011. № 5. С. 96–104
19. Міхно О. Деякі загальні положення про цивільно-правову відповідальність. *Підприємництво, господарство, право*. 2009. № 7
20. Осолінкер І.М. Самозахист права власності в Україні: автореф. дис. ... спец. 12.00.03. Харків., 2011. 20 с.
21. Погрібний С. Цивільний кодекс як основний акт цивільного законодавства України. *Право України*. 2005. № 1. С. 86–91.
22. Погрібний С. Захист права власності на нерухоме майно: окремі питання судової практики. *Право України*. 2011. № 5. С.77–86
23. Прилуцький Р. Поняття джерел цивільного права України: потрібні нові підходи. *Право України*. 2008. № 12. С.66–71.
24. Романович С. М. Набуття права власності на новостворене майно. *Підприємництво, господарство і право*. 2008. № 9. С. 88–91.

25. Романович С. М. До питання про підстави та способи набуття права власності. *Підприємництво, господарство і право*. 2008. № 11. С. 165–167.
26. Сібільов М. М. Співвідношення актів цивільного законодавства і договору та базові моделі регулювання договірних відносин за чинним Цивільним кодексом України. *Вісник Хмельницького інституту регіонального управління та права*. 2004. № 4(12) С. 56–60.
27. Сліпченко С. Поняття об'єкта цивільних прав за ЦК України. *Право України*. 2007. №12. с.80-84
28. Уліцький А. Практика вирішення спорів, пов'язаних із самовільним зайняттям земельних ділянок та самочинним будівництвом. *Право України*. 2009. № 9. С. 5–9.
29. Федорич І. Теоретико-правовий аналіз змісту поняття «здійснення права на спадкування» за Цивільним кодексом України. *Вісник Львівського університету. Серія юридична*. 2012. Вип. 56. С. 285-291
30. Черненко Л. Предмет правового інституту реєстрації актів громадянського (цивільного) стану. *Право України*. 2010. № 4. С. 321-328
31. Черногор Н.В. Строки та терміни у спадковому праві України: автореф. дис. ... канд. юрид. наук : спец. 12.00.03. Одеса., 2011. 20 с
32. Шаповал Л. І. Представництво в цивільному праві: автореф. дис. ... канд. юрид. наук за спец. 12.00.03. К, 2007. 20 с.
33. Шовкова О. В. Позовна давність як різновид цивільно-правових строків: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Спец. 12.00.03. Харків, 2008. 20 с.
34. Пучковська І.Й. Теоретичні проблеми забезпечення зобов'язань: Автореф. ... доктора юрид. наук. Харків, 2018.
35. Цивільне право України: нові виклики і перспективи розвитку : матеріали XVIII міжнар. наук.-практ. конф., присвяч. 98-й річниці з дня народж. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. АН УРСР В. П. Маслова (Харків, 28 лют. 2020 р.). Харків : Право, 2020. 480 с. URL: http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SBORNIKI_2020/Sb_Maslov_2020.pdf
36. Васильєва В.В. Зобов'язання, що виникають з приводу укладення та недійсності договору. *Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України: збірник наук. статей*. Ів.-Франківськ: Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2012. Вип. 29. С.119-126.
37. Васильєва В.В. Реальний договір як юридичний склад. Правова природа реального договору. *Право і суспільство*. Ів.-Франківськ: Фоліант, 2015. №1. С.22-30.
38. Новикова В. Особливості договору дарування. *Підприємництво, господарство і право*. 2009. №1. С. 14-18.
39. Федорончук А.В. Договір прокату в сучасному цивільному обороті. *Право і суспільство*. Ів.-Франківськ: Фоліант, 2017. С.151-160.
40. Вавженчук С. Підстави, порядок зміни та розірвання договору з огляду на істотну зміну обставин. *Право України*. 2009. №12. С.191-196.
41. Майданик Р.А. Місце зобов'язання в праві України. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. №4. С.3-6.
42. Майданик Р.А. Поняття зобов'язання в цивільному праві України. *Підприємництво, господарство і право*. 2006. №3. С.67-71.
43. Гудима М.М. Правова природа субсидіарних зобов'язань в цивільному праві України. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. №8. С. 10-15.
44. Бабаскін А. Ю. Предмет кредитного договору у цивільному праві України. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Сер. Право. 2017. Вип. 47. т. 1. С. 97-100.
45. Міловська Н. В. Права та обов'язки страхувальника в договірних зобов'язаннях зі страхування. *Приватне право і підприємництво*. Збірник наукових праць. Вип. 14, 2015 р. / Крупчан О. Д. та ін. К.: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва Національної академії правових наук України, 2015. С. 114–118.
46. Міловська Н. В. Розмір страхової суми як істотна умова договорів страхування. *Юридична Україна*. 2017. № 1. С. 21–28.

47. Міловська Н. В. Теоретичні засади цивільно-правового регулювання договірних відносин зі страхування. Автореф. дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.03. Київ, 2019.
48. Буяджи Г.В. Особливості управління цінними паперами в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. №5. С. 9-12.
49. Демчук А.М. Договір зберігання на товарному складі (складського зберігання). Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Київ, 2015. 22 с.
50. Гришко У.П. Захист прав споживачів транспортних послуг: дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец. 12.00.03 / ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». Івано-Франківськ, 2016. 202 с.
51. Устінський А.В. Цивільно-правове регулювання відносин у сфері надання готельних послуг. Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Київ, 2016. 22 с.
52. Герц А.А. Договірні зобов'язання у сфері надання медичних послуг. Автореф. дис. ... доктора юрид. наук: 12.00.03. Київ, 2016. 28 с.
53. Гейнц Р. М. Цивільно-правове регулювання відносин за договором про надання комунальних послуг. Автореф. дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.03. Київ, 2011. 23 с.

4. Форма підсумкового контролю успішності навчання –

3-й, 4-й і 6-й семестри – іспит

5-й семестр – залік

5. Засоби діагностики успішності навчання: усне опитування, письмова контрольна робота, вирішення тестових завдань, виконання індивідуального завдання, розв'язування практичних задач, екзаменаційна робота, залікова робота